

Карпатська Русь

Карпатська Русь Carpatho-Rus

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT YONKERS, NEW YORK AND OTHER MAILING ADDRESSES

Ч, 19 ЮНКЕРС Н.Й. 13 ГО, СЕНТЯБРЯ 1996, YONKERS, N.Y. AUGUST 13, 1996, VOL. LXIV, NO. 19

ГРАНИЧНИ ПЕРЕХОДИ МЕЖЕ ПОЛЬЩОМ І УКРАЇНОМ

КИЇВ. - "Уряд України затвердив список граничних переходів, через котрі можуть бути вивезені з України або ввезені в Україну алкогольові напитки і вироби тютюневі (дуган)", - подала агенція Interfax-Ukraine. На границі українсько-польської сут то два переходи дорожні: Яготин-Дорогуск і Шегине-Медика, а також два залізничні переходи: Яготин-Дорогуск і Мостиска-Медика.

ПОДВИШКА МІНІМАЛЬНОЇ ПЛАТНІ - ЗАКОНОМ

Од жовтня (октябрю) - 4,75 доллара
за годину

ВАШИНГТОН. - Президент Клінтон підписав у вівторок, 20-го августа закон о першій підвишці мінімальної платні в протягу остатніх п'ять років.

Підвишка розложена на дві фази: з днем 1-го октябрю мінімальна платня зросне о 50 центов - з 4,25 до 4,75 дол. на годину, а о слідуючи 40 центов - з днем 1-го ноябрю - до 5,15 дол.

Проведеня закону в республиканском Конгресі было політичнoм побідом для Клінтона, котрий закликав до піднесеня мінімальної платні - іщи в часі компанії 1992 р. Неохотни тому назагал республіканці, не сміли однак голосувати проти популярного закона в року президентских виборів. Закон также впроваджує цілий ряд податкових однижень для малих підприємств.

СПИСОК ЖОВНІРОВ, ПОГИБШИХ В ГАЛИЧИНІ В ПЕРШОЙ СВІТОВОЙ ВОЙНІ

(Музей в Тарнові готуват
публікацію)

Іменний список ок. 64 тисяч жовніров Першої Світової війни, починаючих на цминтарях воєнних в Західній Галичині, наміряє опублікувати Музей Окружний в Тарнові. Тритомне виданя буде доповненням до виданої в

1995 р. книжки «Західно-Галицькі гроби богатирів», описуючих місця похованя жовніров великої війни.

"Цілью публікації ест головно поміч родинам погибших з многих крайов в ідентифікації і одшуканю місць похованя їх предків", - сказав директор музею Адам Бартош. Публікація, крім назвиск, містити буде інформації о їх військових рангах, приналежности до мілітарних формацій, національнїсть і віросповіданю. Описи поміщені будут в языках польском і німецьком. Перший том виданя повинен появилися в будучом році.

(Список поляглих составил дослідник исторії Першої Світової війни Ежи Дрогомир, на підставі документів, што находяться в архівах Відня, Кракова і Будапешта.

НА СВЯТУ ГРАБАРКУ В БІЛОСТОЧЧИНІ

Послі моленя, відправленого в церкві Ілїи архієпископом Савою, ординарийом дієцезії православної білостоцько-гданської, понад тисячу паломників в ріжном віку вийшли в середу, 14-го серпня, з Білостоку о год. 11-ой піхотом на святу гору Грабарку.

Свою ціль паломники досягнув в неділю, оден день перед святом Преображеня Господного (Спаса). Траса числит понад 120 кильометров і провадит через Фильварки, Тильвіцке, Лосинку, Дубичі Церковні і Зерчиці.

В поході беруть участь заграничні гості - з Голандії, Чех, Росії, України: Німеччини і США, меже іншим учасники одбуваючогося в Супраслю Літного Інституту Православної Молодежи.

На Грабарку ідуть также менши групи з інших міст Білосточчини, а также з Яблочной (вой. Бельско-Подляске). В дорозі з Соکیلки ідуть путники з Білоруси. На понеділкове свято Преображеня Господного (Спаса) дойдуть з цілого краю числені групи автокарами.

Гора Грабарка - разом з одбудованом там послі пожара церквом і монастиром - ест святим місцем православних віруючих в Польщі.

В исторії того санктуарія, називаном "православном Ченстоховом", важну ролью має культ ікони Спаса Избавник. Його

свято в августі в день Преображеня Господного громадит каждого року на Грабаркі найвисших достойників Православної Церкви в Польщі і десятки тисяч вірних.

ЛЕМКІВСКА ЦЕРКОВ В ЛАБОВІЙ

ЛАБОВА, воеводство новосандецке (давнійше повіт новосандецкий, воеводство краковске). Церков греко-католицка під опікою Богородиці вибудована была в 1784 р. Ест найстаршом і найкрасившом мурованом лемковском церквом. Ей будовничі згідно з ЦК зарадженьом і австрійскими урядовими взорами взорувалися однак на традиції деревяной церковной архітектури. Мало відомо о внутрішном урядженю церкви. Мусило быти не бідне, коли в XIX віку парох лабовский посідав бібліотеку, повну цінних книг. В 1944 р. точку церкву внутрі малювал знаний маляр В.Кричевский. Днеска церков в Лабовой опущена і нічия, самотно борєся о істнованя.

КОСМОНАВТИ ВЕРНУЛИ НА ЗЕМЛЮ

МОСКВА. - Послі піврочної праці на орбітальной станції "МИР" в понеділок, 2-го вересня, о год. 9:41 варшавского часу вернули на землю два російски космонавти Юрій Онуфрієнко і Юрій Усачов, а также французжанка Claudie Andre-Deshaus, котрой місія тревала 16 днів. Залога вернула на землю в космічнoм кораблю около 108 кильометрів на полудневий заход од міста Акмола в Казахстані. На станції "МИР" будут продовжати працю змінники Онуфрієнка і Усачова: Валерій Корзун і Александр Калері, а также американска астронавтка з NASA Shanon Lucid, котра прибула на станцію в марті того року.

Станцію "МИР" вистрілено на орбіту в лютому (февралю) 1986 р. і предвидится, же она буде функціонувати штонайменше до 1999 року.

КОСТЕЛЬНІ СВЯТКОВАНЯ В ЯРОСЛАВІ З НАГОДИ 400-ЛІТЯ БЕРЕТЕЙСКОЙ УНІИ

РЯШІВ (РАР). - Дієцисальні святкованя 400-літя Берестейской Уніи,

(Продовженя на ст.2)

(Продовження з ст.1)

получени з урочистом коронаційом папскими діянтами ікони Матери Божой, почалися 16-го августа (серпня) в Ярославі (воеводство Перемишльське). Берут в нему участь кільканайцят тисяч вірних з перемишльсько-варшавской дієцезії костела візантійско-українского в Польщі і численно прибувши гості з України, США, Канади і Німеччини. Урочистости розпочало посвячення таблиці з коронаційним *brewe* (єст то урядове папске письмо в латинском язика, менше урочисте, аніж *bulle*), котре містить декрети і зарядження) Яна Павля II, дозволяючи на коронацію.

Набоженства до Матери Божой супроводжают концерти церковной музики і наукові сесії і симпозиюми. В пятницю конференції были посвячені марійним темам. В суботу - Берестейской Унії. В том дню одбудеся *ingres*, архиепископа Ивана Мартиняка, митрополита архидієцезії перемишльско-варшавской.

Головні недільні урочистості розпочне Служба Божа, попереджена процесією, відправлена на Ярославскім ринку.

Свою участь в святкованях заповіло 120 біскупів з Ватикану, Польщі, України і інших крайов. Власне з їх участю під проводом примаса Польщі кардинала Юзефа Глемпа, делегата Святого Отця кард. Ачілле Сільвестріні - префекта до справ східних костелов і нунція папского архиепископа Юзефа Ковальчика в неділю на Ярославскім ринку в часі урочистой служби одбудеся кульмінаційна часть урочистости: коронація папскими діянтами від століть славячойся ласками ікони Матери Божой, званої "Воротами Милосердія", наново находящейся послі 50 літ неприсутности в Ярославской церкви Преображення Господного.

Триденне свято греко-католиків має характер чисто релігійний. "Рішилисьмися получить урочисту коронацію папскими діянтами ікони Матери Божой з дієцизнальними святкованями 400-літя Берестейской Унії послі виданя папом коронаційного *brewe*", - сказав кс. Богдан Прах, головний організатор урочистостей, додаючи, же зорганізована двох осібних урочистостей в одном року технічно было би неможливе.

Берестейска Унія была заключена на синоді в Берестью Литовскім в 1596 р. меже Костелом Католицким і православним на східних територіях Річипосполитой. Цілью Унії было підпорядкованя Католицкому Костельови Костела Православного, сильнійше звязаня православного населеня, українского і білорусского з Річипосполитой і укріпленя ей панованя на той території. На підставі Унії грецка Церква признавала зверхність папску, заховуючи службу східного обряду (літургію), а также отділну ерархію церковну. Берестейска Унія розбила православне суспільство на уніятов і

дизуніятов.

От Редакції:

Текст в переводі на нашу бесіду взято з газ. "Nowy Dziennik", New York, Aug. 17-18, 1996.

РЕКОРДОВИЙ РІК ДЕПОРТАЦІЙ

НЬЮ-ЙОРК. - "В першій двайцяткі країв з найбільшим числом нелегальних емігрантів, депортованих з США нема Польщі. На першом місці нашолся Мексик з понад 40 тисячами нелегальних емігрантів, котри были усунени з США", - подає найновіший рапорт Уряду Еміграційного (INS).

Сполучени Штати депортували 54, 362 емігрантов в перших десяти місяцях податкового року 1996, котрий начался в жовтні 1995 р. То єст більше, ніж в цілом - дотепер рекордном - року 1995. В липню того року США депортували 4,687 емігрантів, о 17 процент більше, ніж в том самом перийоді минулого року. Число з липня становит 90 процент пляну, котрий намічає усунути 62 тис. емігрантів в тому податковому році. Видаленя обіймают депортації з краю, а также відмову права нав'їзд.

Найбільше емігрантів позбулася Каліфорнія (24,748). Слідуючом на списку найшовся Тексас - 9,326, а по нім Арізона - 7,661.

Около мільйона емігрантов было затриманих підчас спроби переходу границі.

АМЕРИКАНСКИ ВОЕННИ КОРАБЛІ
ОБСТРІЛЯЛИ ІРАК ВОЕННИМИ
РАКЕТАМИ

БАГДАД, ВАШИНГТОН, МОСКВА, ЛОНДОН. - З бортов двох военных кораблів, находящихя в Перском Заливі з винищувача USS Laboon і крейсера USS Shiloh, а также з бомбовозів B-52 американе вистрілили в ночи з понеділка на вівторок в сторону Ирака 27 «Tomahawk»-ів. Секретар оборони Сполучених Штатів Вильям Перри заявил в часі вівторкової (3-го вересня) конференції прессовой, же ракетна атака на Ирак єст цілковито усправедливлена, "понеже войскові акції того краю становят "очевидне і непосредне загроженя" для сусідних держав і для нафтовой промишленности".

Атак Сполучених Штатов на Ирак был одповідьом на иракски атаки на твердиню курдів в Ирбиль на північ від 36-го рівнолежника.

Саддам Гуссейн заявил у вівторок в полудне, же Ирак не признає юж заборонених районів (стрейф), установлених в 1993 року через США,

Великобританію і Францію і призвал иракску армію зострілюваня всіх чужих літаків, котри нарушат иракский воздушний простор.

В телевізійном виступі Гуссейн заявил, же иракска артилерія противоздушна "знищила велике число ракет", вистрілених у вівторок американскими силами, а "втрати Ираку сут мінімальні".

Пентагон поінформувал о рішеню президента Клинтоня доперва півгодини по розпочатю акції над Ираком. Не минуло слідуючих 15 минут, коли представник Пентагону заявил, же "налет на визначени цілі удался і єст закінчений". "Tomahawk"-и упали меже иншим на ракетни обладнаня земля-повітра, радарни обладнаня і осередки командованя иракской арміи. Пентагон дал кромі того до зрозумліня, же слідуючи ракетни атаки на Ирак, принаймі в теперішній ситуації, не сут пляновани.

ПРОТЕСТ ПРОТИ НЕБЕЗПЕЧНОЇ
АТОМНОЇ ЕЛЕКТРОВНІ В
ШВАЙЦАРИИ

БРНО. - Около 50 активістов меженародной організації охорони середовища Greenpeace заблюкували вхідні брами атомной електростанції Muehleberg в Швайцарії коло Брно, узнаючи таку за небезпечну для населеня і середовища. Поліція не інтервеніювала. Greenpeace домагаєся виключена електровні.

В УКРАЇНІ ВПРОВАДЖЕНИ ГРИВНИ
ЗАМІСТЬ КАРБОВАНЦІВ

КИЇВ (РАР).- Понеділок 2-го вересня был першим дньом грошевой реформи на Україні, котрий пройшов з клопотами. Більшість приватних sklepів не працювала, а в тих, котри были отворени, бракувало нового банкнота - гривни. На першій сесії межебанковой, где гандльовано гривном, плачено зо одного доллара США 1,76 гривни, а за німецку марку - 1,185 гривни.

РОСІЙСКИЙ ЛІТАК ТУ-154 РОЗБИЛСЯ
З УГЛЕКОПАМИ О ГОРУ

(Трагедія на Спітсберген)

Літак розбився на похилости гори 10 кілометров на схід од летовища.

МОСКВА, ОСЛО (Рейтер). - "129 пасажирів і 12 членів обслуги російского літака згинуло в четвер, 29-го августа, в катастрофі на Спітсберген", - поінформували представителі льокальних властей норвежских і російских авийоліній "Внуковские авиалинии", до котрих належал літак.

(Продовження на ст.3)

(Продовження з ст.2)

Літак TU-154 відбував лет н-р 2801 на трасі Москва-Lengyearbyen з 141 особами на борту. Літак мав приземлитися в Lengyearbyen о год. 10:15. Контрольна вежа утратила контакт з літаком о годині 10:15. "Не знайдено нікого живого і наші спасительні екіпи вертають з місця катастрофи", - сказав репортерам представителі льокальних властей Kjetil Antonsen.

Норвежска агенция NTV цитує натомість представителі "Внуковских авиалиний", котрий сказав, же видаєся, аби хто-небудь пережив катастрофу. "Правдоподібно, же всі згинули", - сказав представителі норвежских льокальних властей Ole Hansen. "Головна часть літака лежить на верху гори Operafjellet, тогди як часть засунулася в долину", - додал. Пасажирами літака, чартерованого російском фірмом «Trust Arctic Ugol» были углекопи, котри утдавалися до праці в одной із копалень на Спітсберген і їх родини. На разі брак деталів односно катастрофи.

ЖИРИНОВСКИЙ: КЛИНТОНА ПЕРЕД ТРИБУНАЛ В ГАГІ

МОСКВА. - Именем політичного хулігана на світову скалю назвав президента США Билла Клинтона лідер крайно правой Ліберально-Демократичной Партії Росії Володимир Жириновский, після котрого остатни атаки на военни об'єкти в Іраку сут "варварством XX століття, а также нічим иншим, як бандитизмом і меженародним розбойом".

Володимир Жириновский заявив в четвер, 5-го сентября, на прес-конференції в російской Державной Думі, же Меженародний Трибунал в Гаагі "повинен узнати бомбардованя Іраку за непосредну агресію і розпочати карне поступованя проти президента США".

"В ім'я побіди в виборах Клинтон готов спалити кілька столиць", - сказав Жириновский. "Наша планета стаєся войсковим полігоном для Американів, котри меженародний розбій прикривают фіговим листком", - заявив провідник ЛДПР і призвал арабски краи до "замаманіфестованя солідарности в виду американской агресії". На думку Жириновского "жаден край на світі не позволяє собі на так безличні діи як Америка".

ЕЛЬЦИН ПІДДАЄТЬСЯ ОПЕРАЦІЇ СЕРЦЯ

МОСКВА. - Президент Росії Борис Ельцин поінформувал в четвер, 5-го сентября, же піддаєтьсся операції серця. Операція плянована ест на конец сентября і одбудєся в Москві.

Шеф Адміністрації Президента Анатолій Чубайс заповів рівночасно зміну

інформаційной політики Кремля, в тому также на тему здоровля президента Ельцина.

По Анатолію Чубайсу тоти справи сут предметом многих спекуляцій і домислів в російских і заграничних мідиях. Чубайс признав, же одним з причин таких спекуляцій ест брак офіціальних інформацій. Запевнив, же стан здоровля Ельцина ест задовільний. "По закінченю відпустки Бориса Ельцина Росіяне побачат його рівно енергічного як в часі його виборчої кампанії", - сказав.

ИРАКСКИ ВОЙСКА ВИХОДЯТ З КУРДИСТАНУ

"Другий американский ракетний атак на военни об'єкти в полудневом Іраку осягнул намірених результат", - заявив на конференції пресовой висший представителі Міністерства Оборони США. Также президент Билл Клинтон ствердил, же бомбардованя Іраку принесло желаеми ефекти. Представителі Пентагону і Департаменту Держави США заявили, же сателітарна обсервація потвердила донесеня иракки о вицофаню відділів иракских з території, находящойся на півдню від 36-го рівнолежника.

Вашингтон требовал вицофаня иракских войск з занятого в часі кінця тиждня міста Ірбиль. Акция США была відповідьом на збройну інтервенцію войск Саддама Гусейна в північном Іраку, где увійшов він під претекстом піддержки одной из двох побороюющихся взаимно фракцій курдийских, коляборантів з урядом в Багдаді. Північний Ірак ест територієюм під протекторатом ООН, котра має запевнити замешкуючим там Курдам безпеку перед атаками иракских сил.

Саддам Гусейн заявив, же не признає стрефи заборони летів, яко накинутой Іракови західними державами і загрозил, же патрулюючи там повітряний простір чужі літаки будут застрілювани.

В середу, 4-го сентября, увійшло в життя рішеня ООН - зголошене через США - о поширеню стрефи району заборони летів на полудню Іраку з дотеперішого 32-рівнолежника до 33-го рівнолежника, то ест до полудневих передмість Багдаду. Представителі Пентагону остерегли, же може дійти до слідуючих атак ракетних на Ірак. Того дня в полудне американски літаки і бритийски (але не французки) розпочали патрульованя того поширеного повітряного простору.

Брак згоди в справі резолюції

Рада безпеки ООН в середу до пізних вечірних годин обговорювала иракску кризу, але не было принято жадних рішень в справі предложеного Великобританийом проекту резолюції, котра засуджує діявства Ірака против Курдів.

Заповіджено, же слідуюче засіданя Ради присвячене той справі одбудєся в четвер. В часі середовой дебати дали о собі знати ріжниці становищ в справі пропонованой резолюції, в котрой осуджено акцію войск Гусейна против Курдів, не споминаючи однак ані словом о відплатних діях Пентагону. Хотяй бритийски дипломати оптимістично оцінили можливости принятия резолюції через 15 держав Ради, амбасадор Росії при ООН Сергій Лавров заявив зараз по дебати, же Москва не може піддержати резолюції, у зміненой юж формі, пропонованой через Великобританію. Лавров сказав, же коли не дойде до компромісного опрацьованя тексту, Росія може в найліпшом случаю стриматися від голосу. Крім Росії спротив в справі пропонованого документу зголосили Китай, Франція, Египет і Индонезія.

ПРИЗІВ

ТРЕТОГО СВІТОВОГО КОНГРЕСУ

РУСИНІВ (РУСНАКІВ, ЛЕМКІВ)

Конгрес представляє «Реферат о работі Интеррегиональной ради у межеконгресном периоді, стану і актуальних проблем в работі організацій Русинів (Руснаків, Лемків) у світі і о напрямі дальшой работи пана д-р Василя Турока, председателя Интеррегиональной ради».

Кнгрес висказує особливу подяку численним науковцям, творцям культури і фахівцям, котри своєю роботою допровадили до одного з найважніших закоючень Другого Конгресу, жеби ся закінчило кодифікованя русинского языка в Словакії, котре святочно оголошено в Братиславі.

Конгрес вимагає, жеби приспішити роботу для виданя антології поезії і антології прози русинских авторів і жеби были видруковани найпізнійше до Четвертого конгресу Русинів (Руснаків, Лемків).

Конгрес призиває всі організації Рустнов (Руснаків, Лемків) - членов Конгресу, жеби іщи більш витревало працювали для впровадженя добровільного материнского языка, культури, обичаїв і традицій своїх предков і історії у державах, где Русини (Руснаки, Лемки) живут, а где наука тепер не кінчиться на материнском языке.

Конгрес вимагає од своїх комісій, жеби воробили, а Интеррегиональна рада утвердила дворічну програму співпраці в культурі, науці і співпрацю організацій і інституцій Русинів (Руснаків, Лемків) в краях, де сут до того условия і жеби координувала їх реалізацію.

Конгрес вимагає, жеби на основі сотрудництва печати і редакцій в краях, де живут Русини (Руснаки, Лемки),

(Продовження на ст.4)

(Продовження з ст.3)

часопис «Русин» і ще ліпше проводил свою роботу інформатора Конгресу, жеби провадил роботу Інтеррегіональної ради, комісій Світового Конгресу і організацій Русинів - членів Конгресу.

Конгрес вимагає від Інтеррегіональної ради, жеби виробила Програму оперативного координування реалізованя тих призивов і жеби послі Конгресу послала тоти призииви властям і парламентам держав, в котрих жиют Русини (Руснаки, Лемки).

Конгрес стверджує, же имя найвисшого органу Конгресу зміняєся і замість Інтеррегіональна рада прийнято Світова рада Русинів (Руснаков, Лемків).

Теодор Докля

НАША ГРОМАДА

Ч.1

(Продовження з ч.18 "КР")

Вертаючи ищи до партизантів, то хочу спомнути, же лем еден з партизантів уникнул арешту, то ест Стефан Гілета, котрий укrywався довгы місяці, но а по приході русских зостал повітовым комендантом Уряду Безпеченства Публичного (У. Б. П.) в Горлицях. Але не довго был на тім становиску, бо в часі парумісячної служби выімал и пострілял пару укrywаючыхся на наших селах січовиків, поарештувал шовтысів (меже іншыма и М. Кеца з Баниці), війтів, священників и других, на котрых мал дашто тяжке, або же служыли німляма, но и переслідувал тых, котры йому дашто пошкодили в часі укrywаняся. Но и деси в квітні або на початку мая 1945 року, коли пришол до родичів в Баниці и ночувал в своім домі, то бандеровці на нього стерегли и го зо снаия забрала, а родинну окропні скатували. Потім на Лісківцях го мордували цілу ніч, а на рано (правдоподобно юж замученого) повісили на сосну в Долинах над Панкном. Так загинул остатній з баницьких партизантів. Похований ест на цментари в Кривій и має на гробі памятник з совітском звідом.

Деси внет по тім випадку баничане выіхали до Росії, а Баниця зостала праві пустом. До Бігуняковой хыжы пришла якаса вдова з дітми з Панкной, а до Феша Михала осілся Стефан Быбель (сын Петра Быбля з Кривой), што кус было іх веце з тыма, што осталися з баничанів. Село было барз смутне, бо лем нижній конец был кус обораний и видно было жытя.

Коли мы приходили на яфыры в літі 1945 року на Мохнач або на Магурич, то не треба было дуже ходити, бо барз зародилися и в єднім місци назбералося дос, а при тім и грибів можна было назберати. Лем же баничанів юж не было видно ани не было чути співу баницьких пастухів. На вышнім кінци села вшытко позарастало и лем місцями, де были ліпшы загороды, то дахто з оставших баничанів, кривянів або панкнянів повыкошала ліпшу траву на сіно. Хыжы страшыли пустком — двері поотвераны, вікна повыбиваны вітром и як лем кус задул вітер, то чулося стукы, скрипіня, што аж страх зберал на такий видок.

Зерно и іншы рольничы рослины, які осталися, зберали оставшы люде або польске войско. Коли полякы приходили косити зерно, то товдиль заберали з пустых хыж вшытко, што лем ся дало: выгляды, двері, дошкы и вшелеякы предмети, котры ся ім сподабали. Потім в осени и в зимі зачали купувати за марны грошы од уряду и розберати цілы хыжы, з котрых дерево перевозили до своїх сел. В тім часі розобрано и перевезено баницьку школу до Гладышова, котра стоїт там до гнеска. Много ліпшых будинків зостало розвалених в тім часі.

Друга половина року 1945 была дос можлива для оставшихся баничанів, бо кус зажыли спокою, лем же то не на довго. И лем як ся зачал рік 1946, то зас зачынатся інша трагедия, бо зачынают появлятися партизанте з УПА, котры часто тамадиль переходили, бо в поблизкім Чертежы и Магуричы мали свої леговиска.

Припоминатся мі, як будучы в Баниці при молочыню зерна в спомненого повысше швагра, котры молотили зерно машыном и при помочы керату, а я поганял коні, то цілий ден віділ ем дым над Чертежы и Магуричом, де бандеровці мали свої пункты постою. Не боялися нич, бо знали, же войско до них не підыйде до такого великого ліса и сої сміло сідили, а коли ся змеркало, то выходили на села и заберали людам зерно, бандуры, уці, худобу и пацята, до што давали поквітуваня, же як вывоюют самостійну Україну, то вшыткы пошкодуваны отримают заплаату. Если ходит о чысленніст бандеровців, то мушу ствердити, же было іх всядиль повно по лісах, бо на таких селах, як Баниця, нашла безпечне схорониско, а в всхідній Галичынї совітскы войска іх більше переслідували и одтамаль більшіст іх звалилося на нашу Лемковину. Полякы ім дуже нич не гварили, бо мали так само своїх власных партизантів, то лем часом приходило польске войско до Баниці або до околичных сел, котре не ишло за слідом до Чертежа або до Магурича, лем ходили по певницях за бандеровцями и заберали што ся ім притрафило: молоко, сметану, яйця, сыр и другы річы, а оставших пару фамелий терроризували.

Роки 1946 и 1947 были для Баниці зас барз тяжкыма, бо ищи

добрі ся не одтрясли од єдних переживань, а юж звалилися на іх голову другы. Жыли зас в великім страху, бо николи не знали ци встанут рано жывыми.

Коли бандеровцім полякы прорідили ряды, то на місце выбитых заберали они наших хлопців, котры повертали з Німеччыны або з совітской Армії. З Німеччыны в тот час повернулися: Андрей Феш зо сыном и поїхал зараз за женом до Сов. Союза; Антоха Курило, котра осталася жыти в стрыка, Павля Куривы; Канішак, котрий пішол на службу до поляка в Загожанах; Митро Кец повернул зо Сибіру, бо был в часі німецкой окупації шолтысом, то го по войні заарештували, але тіж поїхал до Сов. Союза до жены и дітей; Михал Феш, брат Стефана Феша, забитого німцями, повернул з русского войска, але го внет забрала бандеровці до своїх рядів (тепер має жыти деси на заході, то ест в Англії або в Америці). В бандеровцях не было веце з Баниці, бо и не было кого взяти. Напевно дахто хотіл бы шырше знати за бандеровців, про котрых полякы нас выгнали, же нібы мы з ними співпраували. То была и ест велика брехня, бо лемкы передовсім не організували бандеровців, лем українскы националисты з ОУН, котрым о Лемковину ся нич не розходило, бо навет іх гасла свідчат о тім: "Ляхы преч за Сян!" А наша Лемковина зачыналася од Сяну, но и ту выходит шыло з мішка, же тоты, котры гнеска ту на емигдациі удают приятелів лемківских, выдают для них специяльны газеты и туманят тым наших людей, то сут тоты самы люде, котры скрываючыся перед совітскыма войскама звалилися на нашу Лемковину, грабили ей, заберали наших молодых хлопців, котры для них мусіли служыти, а як пришло на них тяжко, то іх польшала в горах на паству полякім, а сами втекли на захід — до Німеччыны, одкаль розышлися в Канаду, США и т. п.

Як юж ем споминал, же бандеровці часто одвиджали Баницю, де чулися безпечны и мали в околичных лісах свої леговиска, то не обшылося и без поважнійшых потычок. Рік 1946 был зас трагічным для Баниці. Хоц не остало лем пару фамелий, но и тоты переживають страшны часы. Початково войско ходило на облавы и терроризувало оставших невинных людей, але до Чертежа або до Магурича боялося зазрті, де бандеровці на них смотрілися. Лем бідных людей били и катували, штобы призналися, хто належыт до бандеровців. Баничане, як и всі лемкы, не знали товдиль з кым мают до чыніня, бо обі стороны терроризували парід и нікому не мож было вірити. То люде мовчали, бо то был найліпший спосіб.

Єдною зимовой нocy пришли полякы до Баниці и зашли по хыжах за бандеровцями, але не нашли никого. Не маючы на кім выладувати свою зліст, то зашли до хыжы Євкы Дзьопа, котра жыє тепер в Ватервїт, Н. Йї. В ей хыжы мешкал кривян Василь Быбель зо женом, котрий повернул з Німеччыны и помагал Євкі Дзьопа в роботі на газдівці. Коли полякы вламувалися до хыжы, то Василь зорвался зо снаия и летіл світити лямпю, но и в тім моменті воякы пустили серию куль з автомата до хыжы и забили Василя, а мешкаючого там тіж Івана Петришыня з Липной скатували и заарештували. Але на тім ся не скінчыло, бо жертвы падают и дальше.

Пізно осенью 1946 р. до Баниці завітала бандеровці, котры вертали паны з якогого весіля в Панкній, и без жадной варты заночували в Баниці. Спали собі спокійно аж до рана, а и рано не вставали, бо гмла прикрыла горы, то думали, што ищи ніч. Лем же тот одпочынок был для них дакотрых остатнім и передсмертнім. Перед полудньом за іх слідом прибыло польске войско. Вояків найперше зауважыл еден з баницьких хлопців, котрий пас коровы на Спусті, но и він юж на тівко был зорентуваный, же грозит Баниці якасе небезпеченство и полетіл домів дати знати, штобы тоты непрошены гости вынеслися и штобы заощадити свое село. Дакотрым бандеровцям удалося втечы або сховати, а котры не дали рады втечы, то позрвалися зо сну и вывязался бій меже нима и войском. Были забиты и ранены, але меже тым згынули и невинны цивільны люде, а то Стефан Быбель, сын Петра Быбля з Кри-

(Продовження на ст.5)

